

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

1 De rebus, quæ sunt supra hominem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

scientie, corrigendo occulte inter se & ipsum. Si autem ex hoc correctio non sequatur, tunc secundum ordinem euangelij debet secum adhibere alium, uel etiam referre ecclesie: nihilominus tamen & in hoc seruandus est ordo, ut si peccatum sit publicum, publice corrigatur: si uero occultum, occulte. & ideo dicitur. Si peccauerit in te frater tuus, id est te sciente solum &c. quantum ad occultum, quantum uero ad publicum dicitur. Peccantem, scilicet publice, coram omnibus argue.

Et sic patet solutio ad primum utriusque partis. Ad aliud uero dicendum, quod illud de constitutionibus ordinatum est, & seruari debet in his quae uergunt in periculum & detrimentum societatis & collegij.

ARTICVLVS XIII.

Vtrum si aliquis sciat peccatum proximi, peccet mortaliter referendo illud statim prelato suo.

SECUNDO queritur, utrum si aliquis sciat peccatum proximi, peccet mortaliter referendo illud statim prelato suo. Videtur quod sic, quia facere contra ordinem euangelij est peccatum mortale: sed statim referre prelato est contra ordinem euangelij. ergo peccat mortaliter.

CONTRA est, quia hoc faciunt multi uiri perfecti qui nullo modo hoc facerent, si esset peccatum mortale. ¶ 2. Prælati possunt non solum de præteritis, sed & de futuro præbere cautelam, & ideo si eis referatur, non uidetur esse peccatum mortale.

RESPON. Dicendum, quod uerbum Domini quod dicit Math. 18. de correctione fraterna, est intelligendum sicut alia uerba quae dicit pertinentia ad humanos actus, & seruari debet secundum quod dependet a charitate, & ideo dico quod cum debitis circumstantiis intelligenda sunt. Sciendum est autem quod in criminibus tripliciter proceditur secundum iura, quia per inquisitionem, & hoc est in peccatis publicis, & non debet fieri nisi præcedat clamor congregationis. Item, per denuntiationem, & per accusationem, & hoc est in priuatis. Si autem procedatur per accusationem, tunc debet fieri præscriptio, quia obligatur accusans ad rationem, & in hoc intenditur ut finis bonum reipublicae, unde hoc potest fieri secundum uoluntatem siue publice, siue priuati. Si autem procedatur per denuntiationem, tunc debet præcedere fraterna admonitio, quia finis huius est emendatio proximi, & ideo debet seruari ordo fraternae correctionis. Vtrum autem statim cum quis scit fratrem suum peccasse, debeat denuntiare prelato, dico quod in his distinguendum est de conditionibus subditi & prelati. Nam si ego scio quod frater per me corrigitur, tunc non debeo hoc denuntiare prelato. Si autem uerum quod hoc melius fiat per prelatum, & prelati nihilominus sit pius, discretus, & spiritualis, non habens rancorem, seu odium aduersus illum subditum, tunc licite potest hoc denuntiare sibi, & tunc non dicit ecclesiae, quia non dicit ei sicut prelato, sed sicut personae sufficienti ad correctionem proximi & emendam. Sed quia per conditiones diuersas prelatorum & subditorum, non potest in hoc dari generale iudicium, quia aliqui prelati uel mouentur ad odium aduersus subditum, uel subditus non bene ferret uerba prelati: ideo tenendum est hoc pro regula, quod in omnibus istis seruanda est charitas, & quod melius & magis expedire uerum, & si hoc intendat, scilicet emendam proximi, seruet quantum potest bonum charitatis, tunc denuntians non peccat. Si uero denuntiet cuiusque personae hoc ex malitia, & ut proximus confundatur, uel deprimatur, tunc denuntians, siue accusans peccat mortaliter.

AD PRIMUM ergo dictum, quod si statim aliquis referat prelato adhibens debitas circumstantias, & considerans magis expedire, non facit contra preceptum euangelij, quia non dicit hoc ecclesie, sed personae sufficienti, ut dictum est, & ideo non peccat mortaliter.

Ad 2. dicendum, quod et perfecti uiri peccarent mortaliter, si denuntians plato, uel alicui personae intendere aliquid, quod est contra intentionem precepti.

Ad 3. dicendum, quod si aliquis referat prelato culpam proximi intendens uel cautelam in futurum, uel aliquid huiusmodi quod ad emendam proximi uideret expedire, non peccat. Si autem hoc siue prelato, siue alicui amico suo ex malitia referat tunc peccat mortaliter. Quod si ex incautela alicui dixerit hoc, ita tamen quod non proueniat in de aliquid uel infamia, uel uituperium proximo delinquenti, tunc non peccat mortaliter, licet incaute agat.

INCIPIT QVODLIBET DVODECIMVM. QVAESTIO I.

QVAESITVM est de rebus quae sunt supra hominem, & de rebus humanis. ¶ Circa primum quaesitum est, de Deo, de angelis, & de celo.

¶ Circa primum quaesitum est de Deo quantum ad suum esse, quantum ad suam potentiam, quantum ad eius praedestinationem.

ARTICVLVS I.

Vtrum in Deo sit tantum unum esse.

CIRCA primum quaesitum est, utrum in Deo sit tantum unum esse. Essentiale, ut præter illud sit esse in Deo esse personale. & ut quod sic, quia aliud est patris esse, aliud filium esse, & aliud spiritus sancti esse: sed esse essentialiter non est aliud, & aliud. ergo &c. ¶ 2. Præter. Proprium formae est quod det esse: sed in diuinis sunt tres proprietates personales, quae obtinent uicem formae. ergo &c.

CONTRA. Aug. dicit. In diuinis tantum unum esse. RESPON. Dicendum, quod ueritas fidei habet quod in diuinis solum est distinctio quae est secundum relationes oppositas, relatio autem sicut & qualibet forma habet esse ex comparatione ad illud cui inest, unde esse filiationis est per comparationem ad subiectum cui inest: relatio autem in diuinis non distinguitur ab eo cui inest, uel in quo est, quia est ipsa res quae refertur, sed distinguitur solum ex parte eius cui opponitur: & ex hac parte non desideratur esse relationis, sed distinctio & oppositio eius, & ideo est in Deo unum tantum esse, scilicet essentialiter.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod esse dupliciter dicitur. Quodque non esse idem est quod actus entis, quodque autem significat compositionem enuntiationis, & sic significat actum intellectus, quomodo intelligitur quando dicitur quod aliud est esse patris, & aliud filii, non primo modo.

AD SECUNDVM dicendum, quod sicut & quae libet forma, paternitas facit esse. scilicet patrem, qui est diuinum esse, & facit tantum unum esse in quantum paternitas facit esse.

QVAESTIO II. ARTICVLVS II.

Vtrum Deus possit facere contradictoria esse simul uera, infinita esse simul acta.

DEINDE quaesitum est de potentia Dei. Et primo, Vtrum Deus possit facere contradictoria simul esse.

¶ Secundo, Vtrum possit facere infinita in actu.